

Povjerenstvo za održivi razvoj, poticanje gospodarstva, energetiku i klimatske promjene

Na temelju članka 37. Poslovnika, a u vezi članka 28. Poslovnika o radu Gospodarsko-socijalnog vijeća i njegovih radnih tijela, Povjerenstvo za održivi razvoj, poticanje gospodarstva, energetiku i klimatske promjene na 40. sjednici, koja je održana 11. travnja 2017. godine, razmatralo je Nacrt prijedloga zakona o zabrani nepoštenih trgovačkih praksi u lancu opskrbe hranom.

Na osnovi rasprave i izjašnjavanja pojedinih članova Povjerenstva usvojeno je sljedeće

MIŠLJENJE

1. Povjerenstvo podržava donošenje Nacrta prijedloga zakona o zabrani nepoštenih trgovačkih praksi u lancu opskrbe hranom.
2. Ovom mišljenju prilaže se izdvojeno mišljenje Hrvatske udruge poslodavaca.

IZDOJENO MIŠLJENJE HRVATSKE UDRUGE POSLODAVACA

Nastavno na dosadašnje rasprave i održane sastanke predstavnika Hrvatske udruge poslodavaca (dalje u tekstu HUP) sa predstavnicima Ministarstva poljoprivrede, još jednom ukazujemo da se donošenjem ovog zakona neće postići krajnji cilj i namjera da se zaštite domaći poljoprivredni proizvođači u Hrvatskoj, već je isti izrađen u smjeru da se u potpunosti regulira tržište maloprodaje. Trenutno smo suočeni sa nizom problema u primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji te smo svjesni da je nužno raditi na podizanje konkurentnosti hrvatske poljoprivrede te smo mišljenja da se to neće postići kroz primjenu ovog zakona. Možemo očekivati neke kratkoročne učinke, ali dugoročno smatramo da ovako zakonsko rješenje ne doprinosi stabilizaciji odnosa u lancu snabdijevanja. Također primjena zakona otvara rizik da se dodatno pojača utjecaj inozemnih dobavljača koji neće biti u obavezi ugovarati odnos na način koji to propisuje ovaj zakon.

Kroz sudjelovanje HUP-a u radu Povjerenstva za izradu zakona u Ministarstvu poljoprivrede već smo više puta ukazivali na niz nejasnoća i nedostatke Zakona koji u

jednom tekstu nastoji urediti odnose u primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji (odnos proizvođač – otkupljivači) koji su možda jednostavniji, ali veći dio teksta Zakona ulazi u područje odnosa prehrambena industrija – maloprodaja koji su u svojoj naravi bitno kompleksniji.

Mišljenja smo da u odnosima između gospodarskih subjekata najvažnije da se za određenu naknadu dobije pravedna protučinidba. Stoga bi Zakon mogao nepoštenim smatrati samo one trgovačke prakse u kojima za određene naknade nije isporučena protučinidba sa strane drugog subjekta ugovornog odnosa. Tako npr. proglašavanje naplate naknade za izlaganje proizvoda na određenom mjestu ne može se proglasiti nepoštenom trgovačkom praksom poglavito jer je ona već dugi niz godina uobičajena u trgovačkoj praksi. Također dio tzv. „nepoštenih trgovačkih praksi“ u interesu su dobavljača - proizvođača npr. „sudjelovanje u dodatnim akcijama i popustima“ trenutno je praksa koju više traže dobavljači nego zahtijevaju trgovci zbog vlastitog nadmetanja sa svojom konkurencijom ili dodatne naknade za marketinške usluge koje tržišno orijentirani proizvođači sa snažnim brandovima koriste u velikoj mjeri i daju im ogromnu potporu u prodaji. Stoga su neke multinacionalne kompanije najveći dio davanja trgovini pretvorile u tzv. marketinške naknade, ali one imaju ljude koji su u stanju i koji imaju znanja takove marketinške usluge iskoristiti za vlastitu promidžbu i podizanje prodaje. Posljedično, zadržavanje ovakvih odredbi u Zakonu za domaće kompanije daje ogromnu prednost inozemnim kompanijama koje znaju kako najbolje za plaćenu naknadu dobiti odgovarajuću protučinidbu.

U najnovijoj verziji Zakona kao nepošteni oblik trgovačke prakse navodi se i „izvršenje roka plaćanja dobavljaču dužeg od 60 dana“ (čl. 11. i čl. 12.). Formulacija izvršenje plaćanja dulje od 60 dana je iznimno dvojbeno. Može se raditi o ugovaranju plaćanja, a nikako o izvršenju. Naime, ako se ne plati u roku postoji institut zatezne kamate i ostalih sankcija propisanih poreznim zakonodavstvom. Propisati kaznu kakva je predviđena ovim zakonom zbog kašnjenja od nekoliko dana je apsolutno neprimjereno.

Također još jednom, upozoravamo da predloženi tekst Zakona nije pravičan u odnosu na domaće proizvođače te smatramo da će stupanjem istog na snagu doći do još većeg uvoza robe te će se na taj način izravno ugroziti domaća proizvodnja. Osim toga, kao jednu od posljedica moramo navesti da postoji rizik promjena (povećanja) maloprodajnih cijena domaćih proizvoda jer trgovci u svojim bilancama ne mogu preuzeti povećanje cijena domaćih dobavljača. Mišljenja smo da je ovo potrebno posebno istaknuti iz razloga što je već sada roba iz uvoza cjenovno znatno konkurentnija od domaće.

Za očekivati je da će struktura asortimana promijeniti jer će se male domaće proizvođače izbjegavati i radi usitnjenosti i neorganiziranosti (nepostojanja proizvođačkih organizacija), jer je nerealno očekivati da će trgovci ulaziti u toliki broj atomiziranih ugovornih odnosa i za njih preuzimati ovako velike obveze iz Zakona.

Vezano uz predloženi rok primjene Zakona i dalje smatramo da je za usklađivanje ugovora bolje odrediti rok od 6 mjeseci od stupanja na snagu zakona, a ne ga vezati za fiksni termin.

Kazne su drakonske visoke i potpuno nesukladne eventualnoj šteti koja može nastati osobito nenamjernim lakšim povredama predmetnog propisa. Niti preventivni pristup ovdje ne može umanjiti nerazmjer kazni, jer on nije neograničen, a dinamika tržišnih odnosa je takva da traži svakodnevno prilagođavanje poslovanja uvjetima na tržištu iz čega mogu nastati različite eventualno sporne situacije podložne ovako drastičnom kažnjavanju.

Koordinator Povjerenstva

Saša Radojević, v. r.